

Saateks.

Kerge on aateid tusteda, kui oleol infor- sf. 8217
meerit neist, kes sinuga vaateid ning ihiseid
mõtteid kannavad.

Kuidas võin sinu mõtteid, kavatsusi,
tuleviku-probleeme teada, armas kaasvõitleja?
Meil pole ühendust üksteisega. „Välje”,
sa loo meid ühese perekts, ole meie vahel
ühendavaks sillaks, mille kaudu saaksime
kõtt sirutada üksteisele, mida mööda
kõnniks meie ühine rõõm ja kurbus!

Pane liikuma meie keskel uusi mõt-
teid ja vii need sihile! Ole meie õppur-
kumma aateilma kehastus, mille sihiks
jäab õilsama tuleviku loomine.

Toimetus.

E. Freu.

Nooruslaul.

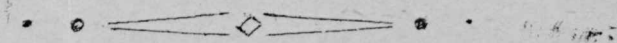
Me lüua on püsivad majad,
 me võidame avavee;
 ees meie on avarad rojad,
 pääkõhal on tähistee.

Meil südamed täidetud tulest
 kui tormame võitlusse,
 ja tulevikust siis suurest
 on unistus noortele.

Kui minevik pahol on meile,
 me kujume paremou!
 Soe tervitus nooruselt neile,
 kes hüljanud varemou!

Kõik pehkimu purustab sõda,
 kõik sisutu uuendab see.
 Ees meie loiu võitule rada,
 pääkõhal on õnnete.

1927.

Pöörur.
Piird täiuselle.

Meis käärib, kihob alatas a miologi, mis lõhub ja kisub maha kõik vana, et panna alus uuele, püsivamale, millele ehitada müüre kõrgemaletõusvaid; täiuselle ulatuvamaid. Lükkuvad ümber endised tõekspidamised. Esinduvad saadused. Kavalutlused. Iga asi valgustub kümnest küljest. Ilis täna nii näistab, see nõib homme hoopis teisiti. Tööd vahelduvad. Kivi ristakse kivilt. Kõik tuleb üiesti ehitada, luua. Tuleb tegutseda enese kollal sõna tõsisemas mõttes. Igaüks tahab olla ise otsustaja. Endine ilmavaade pürineb mürise killuni. Hõnastakse uut looma, uut, paremat, mis viiks välja täiuselle.

Kui koma kestab sarnane otsimine, käärimine? Kogu eluaeg. Järjest lõhutakse vana, ebasobiv maha, järjest kujundatakse uus sobivam. Elu seisabki äieti ses, et kujundata eneselle kindel ilmavaade, ja kui see teht, siis on elu-riiesanne täidet, siis on

saavutet enesega rahulolemine, täius õnn, siis pole enam elada tarvis, elu on muutunud monotoonseks, mitte midagi tootavaks. Elu on mõeldav vaid igaveses püüus, paremusse, täiuse poole. Trimmer, kes täiusele ei püüa, pole üldse mõeldav. Iga rinnas peitub soov: täiusele jõuda. Eemulikkult pole seega ühtki ideaalitut. Need kes salgavad ideaali tähtsust, ei toimi teadlikult. Ka nemad tunnistavad kindlasti täiust, on seega idealistid, kuid väljendavad oma seisukohta vaid valesti.

Idealistlikkus avaldub eriti meil nooris. Meis on veel kõik suurem mõtlemine kujunemisel. Oleme suuremalt otsijad kui vanad, kes lähenevad oma otsimuse lõpule, s.t. olukorrale, kus ilmavaade on kindlaks kujunenud. Meie ei tohiks esinduda kindla ilmavaate listena, küll aga peaksime sinna poole püüdma. See püüd teebgi meid ideaalsemaks vanust. Vanad on täiusele lähemal, neile ei ole see niivõrd suureks ideaaliks kui meile kaugel seisjale.

Kui tahame üldse midagi saavutada, siis peab meil olema püüd

5.

saavutada täiust, ja nimelt võimalikult
kaugemale täiust. Peame volima
kõrgeima tähe, siis jõuame ka kõrgeima-
le omors olemises. Peame olema ideaal-
inimesed täis usku tulevikku. Oleme är-
gu kohutagu, vaid kohustagu meid sel-
leks!

Volli Vellamo.

Üles võidule!

Tuleteegina ülesse lennaku
nooruse aated,
õilsamad vaaated
kõrge sinitaeva, ikkole ilma,
kust paistaks helge elusära silma!

== == == == == == == == == == == == == == == ==
Me noored otsime ideelist elu —
tuleviku raalt,

et küll kaugelt maaalt
saab paistma meie parim, rikkaim
ootus

ent võidutandeks süsiki kindel lootus.

Meil palju, palju purustada väianeid
mis meid seovad,
Kinnihoiavad

omis raudseis kütkeis aastasadu
 meil lõpuss kuulutades elu kaolu

Üks ainus hüüd on meil üks koollis mõte:
 Kõik hävitame!

Üks võiolule,
 kel veel hoopis rinnus vaba verevoog
 mõttes aatelseim unistuste hoog!

25.27.

• • • • •

Kaks luuletust.

Katju Kalluri.

Moment.

Sööratavaol pilved.....

..... öö hime ja must,

- üks lõgistab ust.

Tanavaid hülivaid varje....

Tuul liigutab pilvede sarje...

- Maskeraad... segadus... laps
 otsib isa.

7.

Restoratsioon... lööming... kisa...
--- Laterna valgus laskub
Tänaval pori.

Maskeroid.

Maskeroid.....

Hämaroiz tuleles ruumikas saal.-

Igal vaid tegevus - rutt,

nagu olel irvitav maal.

Tänaval sügise rutt.

Muusika vigab, kui valudes toon.

Möödunud vist ammu kesköö,

idlas ju valguse joon.

Trummimees trummi vaild löö,

sest maskeroid.....

1926.

Meelaj kevadine.

Meelähtel.

Hämaroiz, kui ma metsaservale jõudsin,
Viskasin kottaks pilgu saladusliku metsa, ohka-
sin ja istusin kannule. Istusin kaua kummur-
gil nägu raskelt kättele surudes.

Vahetajal lähenes öö, mets tihenes, kuul
hülis kuulmatult lähemale, tiues kaasa

pilvsaagara, millest hakkas imbama värvitud verd, tilk tilga järgi maa-põue valgudes. Metsast kuul-
 dus öökulli hüüge, keegi naeris kõledalt, venivalt,
 ja uudishimuline faun pistis oma sarvilise kitsen-
 päa männitüve tagant välja, ajas hõõbedad ire-
 ville, laksutas korra keelega ja kaalus süs
 kopjade plaginal.

Uinuga sünilis äkiselt muulatus.

Tõusin, otsustar ilme pööritand nõul ja sam-
 musin metsa. Veel ei olnud ma teadlik, vaid
 aimasin. aimasin, et mind veab ninapiidi
 mingisugune üliloomulik jõud, nägematu,
 paluimatu. Ja mind valdas hirm, hirm
 mineviku eest, mis ähvardas korduda ja
 olevikuks saada. Ning rammetu võitlema
 saatuse tujudiga loanges samblale inimene,
 ahastades kaostundmottuile jumaloile hin-
 gevalu veripunaseid akkordide.

Kottpime - ja pilved lipsid värvitud
 verd. Vilksahtas tuluse. Ma vaatasin ja
 hüppasin võlkkivusel äles. Mu ees seisis
 Edy. Gletke õudsest vaikusest, süs loangesin
 põlvili, palusin, kõred lapsesombel ristis:
 "Jumal, või saaton, kes sa igaves ole! Tae-
 vaste vägeole valitseja või hingele armutu
 kiisaja! Olen inimel! Olen kübeke igavese
 olemise pühadusest, osa surematu saatona
 roojusest ja tükki marmetust põrmust. Ae-
 len ääretuid alleid ja põlen kustumatust
 igatsusest armastuse järele... Olen anolu-
 nud elule ja joonud enese joobnaks elu
 hurmavaist humalaist ja otsisin rohu

lõomavaist kirgeolest. Ent rohu põgenes mi-
nust ja ma pettusin!"

"Oo - õnnetu," naeris ta, "õnnetus
ihaldavale seda, mis sulle pole mõõarot!"

Ta otsaesine tõmbus kortsu ja sil-
mist välgus tuli. Siis kaalus ta jällegi,
nägemata nagu tulnud. Tunnsin hüüma-
värinot löbistavat keha ja aeglasel sam-
mul hõrkasid kõnolima kodu poole.

Koitis - kuiol veelgi tibus pilv-
sagarost värvitut verd - - - - -

- ~ ~ ~ -

Kalju Kalluri.

Oli mul üits velle-raasike:..

Oli mul üits velle raasike...
Sest ajast vül,
kui lõhku lõtsime,
hädtervis jätsime,
mit elu nokassime elutiil
am mõlestusen närtsin äitsnin vaas
mu larva päöl.

Me katessi niol tõime õhne kuhast,
kun õhne lõibi äitsne-tuhast
siit-simma sadla türu tei.

Me katse vallotui, säöl ümber juusseme.
sis alla ära tulime, kui vässeme.
Meid tallatu tiiravola kodutoollu viis.

Mu süa aina Rupert Kiis,
 kui Kodujärve veeren löömmen viin,
 mu veli poolin säävin siihen
 üt valget vesiruusi enole ihen
 mul lotse-löbuss anda taht.

Õk jälle õngekorri vaht...
 Särg... ahun... oi, rohun siput saba!...
 „Väl kõra kaen, kas karembit^{ei} taba,
 sest müüdu närvine ja praht
 me kala saak ja väen.“

Nii veli tara häälil lisas,
 kui õnge vihiseden vette visas... -

Müüdi kodust kõigil meie mõlembe,
 üits üten linnan, tõne tõsen.
 Vii järgi jäänu närtsin äitsne
 mu loival vaasi põsen... -

Nii om nä ilma-aja, kombe.
 Pea kokkusaamine õk jälle;

Kui lotse-löbu länne meist.
 Om järgi jäönü neist
 viil unik elämiste tuhka... -

1927.

Kallju Kalluri.

Oh puolene lumekke!

Oh puolene lumekke! Musta maapindola
 sa tarolunud helvete verega kata
 ja sügise-kurbused kinni vaid mata,
 et võiksid naol surra su valgesse rinola.

Oh puolene lumekke, kata vaid musta mola pinda
 siis külmatasit sõrmega aknale joonistab mooni
 ja väljule sinavaid, värlevaid jooni...
 Oh puolene lumekke - voolaks talve rööm igasse rinda.

Oh puolene lumekke! Musta mola pinda
 sa tarolunud helvete verega kata
 ja sügise-kurbused kinni vaid mata,
 et võiksid naol surra su valgesse rinola.

9. I 1926.

Kallju Kalluri.

Jnni.

Must öö surus enol vastu aarent. Kusagil
 juturõmin..., siis vihmahoo sulisevad hääled...
 mis tulid kusagilt kaugeelt.

Jnni istus loua juures ja mõtles... Keset
 lauda põles lamp, mis täitis oma roosatava val-
 gusega kogu toa. Sulepäa vahtis nüsti tim-
 dipolis, kuna aqata es oli pooleli kirjutet kiri...

Toas valitses vaikus... Ta nägu tõmbus mui-
gele; kiiresti haaras siis sülepää ja väriseval
käel kirjutas: „Nõnda, tule siis homme kell”...
siis jäi ta uuesti mõtteisse, liües oma valgeol
sõrmed pruunikaisse juukseisse, kirjutas 8.
kuid tõmbas siis selle maha, kirjutas 6. Nüüd
tahtis ta kirja ümbrikku panna, kuid lisas
siis veel kui kinnituseks: „Mo tule siis kind-
lasti, Paulike!” Pannes kirja ümbrikku, rüe-
tus ja lõi nii tasa, kui võimalik, uksest
välja.

Sadras - vesi lõmpena hämaras later-
na valguses. Taevast oli must, kuhu kriip-
sutas lõnges vihm laternate valgusel halli
jooni. Mustad kogud möödusid temast,
ta ei pannud neid tähele. Kiiresti poetas
kirja postkasti ja liikus edesi, et nüüd teist
teed koju minna, endine oli tema arvates lii-
ga valge, võis ju mõni näha ja see ei oleks
hõia, et teda nii hilja veel väljas näha-
kse. Ja ta põlv oli täis mõtteid, mis kiiresti haru-
nesid, kuid jooksid siis jälle ühte keerd-
sõlme, mis ta lahtiharutada ei suut-
nud... Sääl märkas ta alleel puie
all kahte inimkogu, kes üksteise kõrvale
surutuina tasa lüksid. Ta lähenes.
Korraga oli tal kõik selge... Paul...
Leidi... Ta pidi peaaegu kiljatama, nii
ootamata tuli see talle, kuid suutis en-
nast siiski tagasi hoida. Pööras kiire-
sti ümber, lipsas teise põik-tõnava se
ja pistis jooksu; vesi pritsis jalgu.

Vastutulijad jäid teda seistes vaatama. Ta aga enne ei peatunud, kui oli juba oma toas. Yllinge kinnipidades langes ta raskelt toolile. Tahtis nutta, kuid seda ta ei saanud, hinges kui põles midagi; haaras laualt õperaamatuid, kuid ükski ei huvitanud teda enam. Tõusis toolilt, läkkas sele ümber, haaras siis pea kätte vahele ja hakkas edasi- tagasi kõndima mööda tuba. Iikka ja iikka kerkis temale midagi esile, mis torris ta hinge, kui teravate ahokkidega. Ema ristis pää ukse vahelt tuppa, küsis esimesel kohal: „Ynni, mis sul viga on?“ Ynni ajas silmad suureks, tal ei olnud emale midagi vastata. „Ei... ei... minul... mul pää valutab!“ vastas ta ruttu, keerates ise seejuures emale selja. „Mine siis magama, kell juba hakkab!“ Ynni ei vastanud midagi. Ema raputas pead, tegi ise seejuures naerulise näo ja tõmas siis ukse tasakesi kinni. Ynni lasi end kummuli voodisse unustades isegi tule põlema, ta ajudes põles kui tuli. „Ah, sind põlgan, sind ei või ma enam silma otsas sallida!“ tahtis ta kisedada, kuid seda ta ei saanud, see lämbus padjusse. „Oh, oleksa sa siin, sind noomiks emalikuks, kuid kus oled sa!“ vilksas veel mõttelõng valude sekka... seejuures imbusid vaikselt hällid pisarad padjusse.

Lambituli muutus korralduslikult iikka vähemaks, kuni viimaks hoopis kustus. Üni vaid ronis tasakesi tuppa

ja algas võitlust Inni raskete mõtetega, kuni need aegamööda järle andsid ja unede valda vaibusid...

Võistluskirjutis.

Käesolevaga kuulutab „Välje“ toimetus, välja võistluskirjutise Tõrva ühisgümnaasiumi õppureile järgmisele teemile:

„Noorsoo osavõtt alkoholvaba kultuuri kujundamisest.“

Võistluskirjutisest osavõtmise tingimused on järgmised:

1. Võistluskirjutised tulevad mõne märksõna all toimetusele saata hiljemalt 10 jaanuariks 1928 a. Kirjises ümbrikus tuleb juure lisada sama märksõna all autori nimi ja klass. Ümbrik avatakse füüsiliselt töö hindamist. Auhinnotta jäävad tööde ümbrikke üldse ei avata.

2. Toimetusel on õigusi auhin-
nata töid „Väljes“ avaldada.

3. Auhinnaoks annab toimetus
paremate tööde autoreile:

I. Betty Alver: „Tuulearmuke.“

II. Mavis Rouel: „Viidevikult varavalgeni.“

III. Rope Kojoner: „Õnn.“

4. Töid hindavad pr. M. Kull,
hrad M. Reisenbuck ja J. Wiks.

Toimetus.

Kirjavahetused.

Kalju Kalluri. - Ruumi puuolusel avaldatakse
osa töid järjekorras numbris „Jalpidus“
ei ilmu.

Volli Vellano. - „Sügisõnn“ saadame ümber-
töötada.

Väljaandja: T. Õ. G. Karuskuring.

Vastutav toimetaja: Johan Wiks.

Toimetus: Vold. Thurt (tegevtoim.)

Ed. Vorst, P. Vihopuu, L. Laansoo

ja L. Glisson.

WÄLT
KAR

Esti Karuskusliidu Valga-Võrumaa
osakonna kirjatoode väljundusbüroo
trükk.

Valga, pikkt. 29. postk. 27. telef. 136.